

Godkänd av Carina Lundberg Udelepp, 2021-09-13

Regionstyrelsen

Yttrande över betänkandet Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över betänkandet Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer (SOU 2021:57).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

I betänkandet föreslås åtgärder för att stärka kvaliteten i folkbokföringen. Det lämnas också förslag som syftar till att åstadkomma ett säkrare system för samordningsnummer som ökar numrens användbarhet i samhället.

Regionledningskontoret ställer sig i huvudsak bakom utredningens förslag. Förvaltningen anser dock att den föreslagna utvidgade underrättelseskyldigheten till Skatteverket inte ska gälla vid enskildas kontakter med hälso- och sjukvården. Personer med samordningsnummer, däribland personer som vistas i landet utan tillstånd, kan befinna sig i en utsatt situation och därför avstå från att söka vård även om de är i behov av sådan, eller undviker att uppge sin riktiga identitet, om deras uppgifter kan bli föremål för underrättelser till Skatteverket. Vad gäller möjligheten att göra undantag från underrättelseskyldigheten efterfrågar regionledningskontoret en precisering av undantagsbestämmelsen.

Regionledningskontoret ser positivt på förslaget att asylsökande och personer som beviljats arbetstillstånd som är kortare än 12 månader, ska tilldelas samordningsnummer. Myndighetsgemensamma identitetsbeteckningar underlättar regionens kontakter med andra myndigheter och är även till gagn för enskilda. Regionledningskontoret vill dock understryka vikten av att det går att koppla flera tilldelade identitetsbeteckningar till samma individ.

Vidare ser regionledningskontoret positivt på förslaget om en ny identitetsbeteckning – identitetsnummer – med krav på styrkt identitet vid personlig inställelse hos Skatteverket.

Bakgrund

I betänkandet föreslås bland annat åtgärder för att stärka kvaliteten i folkbokföringen liksom åtgärder för att stärka identitetskontrollen när en person anmäler flytt till Sverige. Det lämnas också ett flertal förslag som syftar till att utöka och effektivisera informationsutbytet mellan myndigheter. Vidare föreslås åtgärder för att Skatteverket genom data-analyser och urval ska ges bättre förutsättningar att upptäcka och förhindra felaktiga uppgifter i folkbokföringsdatabasen.

Utredningen föreslår flera åtgärder som avser att göra systemet med samordningsnummer säkrare. Det föreslås att Skatteverket ska ansvara för kontrollen av identitetsuppgifter i samband med tilldelning av samordningsnummer. Samordningsnummer ska markeras med ”säkra uppgifter” eller ”osäkra uppgifter” i folkbokföringsdatabasen beroende på om samtliga identitetsuppgifter styrkts eller inte. Vidare föreslås att möjligheten för enskilda att ansöka om samordningsnummer tas bort. För tilldelning av samordningsnummer ställs i dag krav på att numret behövs antingen för att undvika personförväxling eller för att utbyta information om personen med andra myndigheter eller organisationer. Utredningen föreslår att samordningsnummer ska kunna tilldelas även utan att numret behövs för att undvika personförväxling eller för informationsutbyte. Utredningen föreslår också en skyldighet för samtliga myndigheter att underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift om en person med identitetsnummer eller samordningsnummer är oriktig eller ofullständig. Vid beslut om arbetstillstånd grundat på arbete som är kortare än 12 månader ska Migrationsverket begära ett samordningsnummer till den som beviljats arbetstillstånd, förutsatt att personen inte sedan tidigare har ett personnummer, identitetsnummer eller samordningsnummer. Vidare föreslås att Migrationsverket i samband med att en asylansökan kommer in till verket ska begära samordningsnummer till den asylsökande, såvida inte ansökan bedöms uppenbart ogrundad eller om det finns särskilda skäl att inte begära tilldelning.

Utredningen föreslår också att det vid sidan av personnumret införs en ny identitetsbeteckning – identitetsnumret. Identitetsnummer ska av Skatteverket kunna tilldelas en person som inte är eller har varit folkbokförd och som inställt sig personligen och styrkt sin identitet. I stället

för ett samordningsnummer ska ett identitetsnummer kunna tilldelas efter ansökan av en enskild som har sådan anknytning till Sverige att han eller hon kan antas behöva en identitetsbeteckning. Det är Skatteverket som prövar om förutsättningarna för att tilldela ett identitetsnummer är uppfyllda. Ett identitetsnummer ska också kunna tilldelas efter begäran av en myndighet eller ett annat organ. Identitetsnummer ska tillsammans med samordningsnummer regleras i en ny lag, som ska kompletteras med en förordning.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Ändringarna i förordningen (2019:214) om viss gemensam offentlig service föreslås dock träda i kraft redan den 1 januari 2022.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och trafikförvaltningen har beretts möjlighet att på tjänstemannanivå lämna synpunkter på betänkandet.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm har avgränsat sitt yttrande till de delar av betänkandet som har störst påverkan på regionens verksamheter, i synnerhet förslagen rörande samordningsnummer och identitetsnummer.

Region Stockholm ser positivt på att det vidtas åtgärder i syfte att göra systemet med samordningsnummer säkrare. Samordningsnummer används i dag inte i Region Stockholms journalsystem för registrering av patientbesök och kontakter med hälso- och sjukvården. För patienter med samordningsnummer används i stället reservnummer som intern identifieringskod. Huruvida det skulle kunna bli aktuellt att för dessa patienter i stället använda samordningsnummer i hälso- och sjukvårdens journalsystem och övriga system beror i mångt och mycket på säkerheten och tillförlitligheten hos numren. Region Stockholm anser därför att det är positivt med åtgärder som förbättrar kvaliteten hos samordningsnummer och gör dem mer användbara i praktiken. För att göra det mer lättöverskådligt huruvida uppgifterna i ett samordningsnummer är styrkta eller inte är det positivt att samordningsnummer markeras med ”säkra uppgifter” eller ”osäkra uppgifter” i folkbokföringsdatabasen.

Region Stockholm tillstyrker dels att möjligheten för enskilda att ansöka om samordningsnummer tas bort, dels att samordningsnummer ska kunna tilldelas även då numret inte behövs för att undvika personförväxling eller för att utbyta information om personen med andra myndigheter eller organisationer.

Som ett led i att göra samordningsnummer säkrare föreslår utredningen också en skyldighet för samtliga myndigheter att underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift om en person med identitetsnummer eller samordningsnummer är oriktig eller ofullständig. Region Stockholm ifrågasätter inte att en sådan underrättelseskyldighet kan leda till mer korrekta uppgifter i folkbokföringsdatabasen. Regionen ser dock stora risker med att utsträcka den underrättelseskyldighet som i dag finns gällande folkbokförda personer, till personer med samordningsnummer och identitetsnummer. Det grundar sig i att personer med samordningsnummer ofta befinner sig i en mer utsatt situation än folkbokförda personer och att informationen som överlämnas till Skatteverket kan komma att läggas till grund för åtgärder som har negativa konsekvenser för den enskilde. Inom hälso- och sjukvården är det särskilt viktigt att människor inte undandrar sig från att söka vård när de behöver det. Förslaget kan innebära att personer med samordningsnummer, däribland personer som vistas i landet utan tillstånd, avstår från att söka vård även om de är i behov av sådan, eller undviker att uppge sin riktiga identitet, om deras kontaktadress och andra uppgifter kan bli föremål för underrättelser till Skatteverket. Även andra personer med samordningsnummer kan ofta finna sig i en särskilt utsatt situation. Med detta i beaktande kan den föreslagna utvidgande underrättelseskyldigheten ha en inskränkande verkan på vissa personers benägenhet att söka vård, vilket måste ifrågasättas ur ett patientintegritets- och patientsäkerhetsperspektiv. Sammantaget förstår Region Stockholm motiven bakom en utvidgad underrättelseskyldighet, men anser inte att den ska gälla vid enskildas kontakter med hälso- och sjukvården.

Region Stockholm har uppmärksammat att det enligt förslaget ska vara möjligt att göra undantag från underrättelseskyldigheten när "särskilda skäl" föreligger. I betänkandet anförs att det kan bli aktuellt att tillämpa undantaget i situationer där den enskilde befinner sig under särskilt utsatta förhållanden och konsekvenserna för den enskilde kan bli väldigt allvarliga om underrättelse lämnas till Skatteverket. Några exempel på när individer kan anses finna sig under sådana förhållanden lämnas dock inte. Region Stockholm efterfrågar en närmare precisering av undantagsbestämmelsen, inklusive vilka särskilt utsatta förhållanden som kan utgöra grund för avsteg från underrättelseskyldigheten.

Region Stockholm tillstyrker förslaget som innebär att asylsökande som huvudregel ska tilldelas samordningsnummer. En myndighetsgemensam identitetsbeteckning för asylsökande skulle underlätta regionens kontakter med framför allt Migrationsverket och övriga regioner. Det skulle också

vara till gagn för enskilda asylsökande, särskilt de som flyttar mellan olika regioner. Region Stockholm tillstyrker också att personer som beviljats arbetstillstånd som är kortare än 12 månader som huvudregel tilldelas samordningsnummer. I det sammanhanget vill dock Region Stockholm understryka vikten av att det går att koppla flera tilldelade nummer till samma individ. Asylsökande och andra grupper som byter legal status kommer ofta att tilldelas flera olika identitetsbeteckningar. En asylsökande som sedan folkbokförs kommer i regel att tilldelas ett samordningsnummer och därefter ett personnummer. För att kunna följa en sådan patients historik inom hälso- och sjukvården är det nödvändigt att det finns en koppling mellan de tilldelade numren i folkbokföringsdatabasen.

Region Stockholm ser positivt på förslaget om en ny identitetsbeteckning – identitetsnummer – med krav på styrkt identitet vid personlig inställelse. För hälso- och sjukvårdens del är en säkrare hantering av identitet positiv ur ett patientsäkerhetsperspektiv, och viktigt inte minst i samband med förskrivning av läkemedel och uppföljning av vård. Liksom är fallet med samordningsnummer skulle ett införande av identitetsnummer i hälso- och sjukvårdens journalsystem och övriga system kräva en anpassning av befintliga system för att kunna hantera de nya numren.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget om utvidgad underrättelseskyldighet till Skatteverket innebär en viss ökad administrativ börda för de verksamheter i regionen som i dag kommer i kontakt med samordningsnummer, i synnerhet hälso- och sjukvården och färdtjänsten.

Ett införande av identitetsnummer och samordningsnummer i regionens journalsystem är inte obligatoriskt. I den mån det ändå blir aktuellt att införa sådana nummer i journalsystem och andra system krävs en anpassning av befintliga system för att kunna hantera de nya numren. Det kommer sannolikt också att krävas utbildningsinsatser för medarbetare som ska hantera numren. En utredning är nödvändig för att bättre förstå omfattningen av den omställning som krävs. De åtgärder som krävs förväntas dock leda till utgifter för att genomföra omställningen.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Rickard Sundbom
Administrativ direktör

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning av betänkandet Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer (SOU 2021:57)

Beslutsexpediering

1. Finansdepartementet
2. Hälso- och sjukvårdsnämnden
3. Trafiknämnden